СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза".

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 19-го Липня, 1906. Число 29. | Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, July 19, 1906. No. 29.

Важне!

До відомости всїм відділам Р. Н. Союза і їх Урядникам.

П. П.! Як Вам вже всїм відомо через орґан Р. Н. Союза і Ваших делеґатів, остатня IX. Голов. Конвенція Р. Н. Союза ухвалила многі реформи в нашій орґанізації, з котрих найважнїйші суть:

1) Розмет. 2) Підвисшене посмертної запомоги з 300 на 500, а з 600 на 1000 дол. 3) Підвисшене декотрих запомог. 4) Заложене фондів: бідних, для вспомаганя членів находячих ся в нужді, фонду Народного фонду желізного і много инших, які причинять ся до розвою нашої славної орґанізації Р. Н. С.

Щоби тое все впровадити як найскорше в жите і уникнути всяких можливих непорозумінь Голов. Уряд Р. Н. Союза взиває отсим всїх членів Р. Н. Союза а особливо Вас П. П. місцеві Урядники до стислого застосованя ся до нисше поданих вказівок:

1) Гол. Уряд Р. Н. Союза уважає всїх тих членів, котрі дотепер були записані на 300 дол. записаних як членів записаних від першого Августа б. р. на 500 дол., тих, котрі дотепер були записані на 600 долярів як записаних на ціле посмертне се є на 1000 долярів, однак члени, котрі би схотїли переписатись з цїлого на пів або з половини на ціле посмертне, можуть се зробити дорогою своїх відділів найдальше до 1. Августа б. р. Відділи, котрі сего не зроблять до 1. Августа, будуть вважатись за такі, що годять ся полишити все по старому, значить, хто був записаний на 300 дол. буде записаний на 500, а хто був записаний на 600, буде записаний на 1000 дол.

2) Всї члени, котрі жиють подальше від своїх відділів мають найдальше до 1. Августа донести до відділу свою адресу.

3) З грамотами, котрі мають бути переписані для всїх членів на ново, на разї треба здержатись і не присилати їх до Голов. секретаря аж тогдї, коли він Вам дасть о сїм знати.

4) В Августї жаден відділ не буде збирати і платити місячних вкладок до Р. Н. С. і до Братства аж в Сентембрі буде платити за Август і то тодї, коли дістане розмет від Голов. секретаря, натомість відділи, котрі ще мають довги до каси Р. Н. С. за місячне і другі річи, мають сей довг сколектовати в Августї і заслати до секретаря.

5) Орґан „Союза" від тепер будуть відбирати всї члени без ріжниці чи они записані на ціле посмертне чи на половину, проте коли прийде розмет, за орґан кождий член буде платив 10 цнт., так як ухвалила Голов. Конвенція.

6) Відділ, котрий не заплатить свого розмету протягом 60 днів буде виключений з Р. Н. Союза; сей параґраф відносить ся і до поодинокого члена.

7) Всї місцеві Р. Н. Союза мають безусловно змінитись на Братства і заложити собі місцеву касу; ті, що сего не зроблять, можуть бути в „Союзі", але члени такого М. Р. Н. С. если не заплатить раз наложеного на него розмету, буде виключений з Р. Н. Союза.

8) Всї відділи найдальше до 1. Августа мають заслати до Голов. секретаря всякі зміни своїх членів дотикаючі посмертної запомоги.

Отсе менше більше всї найголовнїйші ухвали і розпорядженя, до котрих взиваєсь Вас еще раз як найстислїйше застосоватись.

ЗА УРЯД Р. Н. СОЮЗА:

К. Кирчів, предс., А. Шаршонь, касієр,

С. Ядловский секретар.

Вп. Пп. секретарі Р. Н. Союза.

Пригадую вам, що кождий член є обовязаний заплатити 25 ц. на покрите коштів Конвенції. Хто не заплатить до трех місяців, буде виключений з членів Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. і ухвала з VIII голов. Конвенції).

З поважанем,

С. Ядловский.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Липень

19	Ч.	Атаназия
20	П.	Томи препод
21	С.	Прокопія муч.
22	Н.	7. Панкратия
23	П.	† Антонія печ.
24	В.	Ольги кн. р.
25	С.	Іларин. Прокла

— Після кождої конвенції „Союза" всїлякі дурисьвіти пускають брехні між членів „Союза", що Союз банкротує і тим подібне, щоб лише намотати людий до виступленя з Союза. Таке саме діесь і тепер. Отже звертаємо увагу всїх членів Союза, аби на такі брехні не звертали уваги, а если для них щось неясне, нехай наперед напишуть до Головного Уряду Союза і довідають ся як справді річи стоять.

❧ Конвенційні фотоґрафії вже готові і розіслані всїм учасникам конвенції, котрі заплатили по $1.25 за фотоґрафію і 25 на пересилку. Хто не прислав ще 25 центів на почту, нехай сейчас їх пришле до редакції „Свободи". Члени „Союза", котрі хотїлиб мати фотоґрафію учасників IX Головної Конвенції Союза, зволять прислати 1.50 дол. на адрес:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

❧ Др. Бачиньский обїхав околиції Сапога, звідки удав ся до Йорктону, Саск. а відтак подасть ся на полудне. Рускі фармери всюди раді єго приїздови і улекшують ему дорогу як можуть.

❧ Памятник на гробі пробудителя гал. Руси Маркияна Шашкевича відкрито й посвячено дня 29-го Червня на Личаківскім кладовищу у Львові при великім здвизї народу. Памятник здвигло коштом народних складок Львівске тов. „Просьвіта." Того самого дня відбули ся у Львові загальні збори „Просьвіти", а вечером величавий концерт.

❧ В Летбридж, Альта, Канада, страйкують майнери уже чотири місяцї. Компанія завзяла ся знищити страйкарів, але і майнери держать ся кріпко. Дня 1-го Липня устроїли углькопи робітниче сьвято: вечером показувано хороші штуки, а відтак забавляли ся усї прилично і в пднесенім настрою аж до півної ночи. Один заохочував другого до братерскої єдности і згоди, а кождий обіцяв держати ся аж до покінченя страйку.

Осип Бубняк.

❧ В околиці Тельфорд, Ман. Канада, застрайкували Русини при роботі около нової дороги з Фортвілем до Вінніпеґу з причини лихого харчу. Компанія змінила зараз кухаря і на разї усї були вдоволені. Та сего місяця застрайкували вдруге, домагаючись підвисшення денної платнї з $1.75 на $2. Колиб не Анґлики, може були би виграли, а що тії послідні зломили солідарність і пішли до роботи, то компанія сквітувала усїх Русинів (в числї 40), а на їх місце спроваджено самих Італійців, що згодились робити по $1.75. Наші люди не повинні братались з чужинцями, що зраджують в критичній хвилї робітничу справу, але держатись свого гурту, а зі своїми лекше побідити. На кождий случай нашим робітникам належить ся похвала, бо ані один Русин не зістав скебом. Самі Анґлики чваняться за нашою солідарностию і витревалостию в борбі о лучшу долю.

Никола Палагнюк.

❧ Вилксбери, Па. Страйкуючі майнери, що працювали попередно в копальні угля фірми Джермин і Ко. в місцевости Олд Фордж, відбули дня 12. с. м. своє засїдане, на котрім ухвалено, що нїхто не верне до праці, доки згадана фірма не признасть юнії і не згодить ся на подані майнерами условія, хочби прийшло ся ждати і шість лїт. Страйк триває уже шість місяців.

❧ В Кенмор, Альта, Канада, дня 6-го Липня с. р. в ночи наступила страшна експлозия ґазів в майнах. Пятьох майнерів і одного фаербоса попекло лекше, одного фаербоса і одного майнера попалило смертельно, а чотирох майнерів легко покалїчено. Всїх відвезено до шпиталю. Експльозию спричинив фаербос неосторожним вистрілом. Всї Русини, що робять в газових майнах, повинні стерегти ся найбільше в теперішних двох місяцах, бо в сїм часї найскорше ґаз запалюєть ся, а то з тої причини, що до майнів входить горячий воздух.

Іван Трофаненко.

❧ З Пітсбурґа доносять, що незабаром розпічнеть ся будова нової зелїзниці з Пітсбурґа до стейтів Нової Анґлії. Нова зелїзниця тягнути ся буде на просторони 350 миль і буде називати ся Pittsburg, Binghampton & Eastern Railroad.

❧ Джеймс К. Ален, неустрашимий воздухоплавець, що вже 400 разів взносив ся бальоном у воздух, відбув в часї бурі страшну подорож з Провіденс, Р. Ай., котра тревала два днї і одну ніч. В кінци упав з своєю лодкою на море недалеко Бостону і щасливо виратувано його від нехибної смерти.

❧ В Бостон. Масс. дня 9-го Липня с. р. страчено на електричнім стільци за мордерство своєї жінки Поляка, Івана Шидловского. Перед кількома тижнями страчено на тім самім стільци Charles L. Tucker-а за замордоване дївчини Mabel Page.

П. Мода.

❧ Якийсь ніґер застрілив дня 11. с. м. в Пітсбурґу формана інспекторів ваґонів зелїзниці „Пітсбурґ і Вестерн Рейлрод Ко." Генрі Івана і укрив ся десь в лїсї. 60 добре уоружених мужчин пустило ся за убійником в погоню, а коли його зловлять, повісять безусловно на першім лїпшім дереві.

❧ В одній місцевости на Угорщинї захотів якийсь Антін Мурас оженити ся і забажав від своїх родичів видїленя своєї частки. Коли родичі не хотїли вдоволити його бажаню, виродний син кинув ся на свою матїр з сокирою в руках і положив її на місци трупом. Як появили ся жандарми, щоб злочинця арештувати, він вистрілив до себе і по кількох мінутах сконав.

❧ Борба Індіянів в Будапешті. Американьский полковник Коді, знаний під назвиском Бофало Біл, прибув до Будапешту, щоби там устроїти зі своєю великаньскою трупою борбі Індіянів на взір тих борб, котрі колись вели Індіяни з европейскими виселенцями на американьских преріях. Одної ночи кількох Індіянів з його трупи стали напаствувати прохожих, що вийшли з представленя при улиці Керепейскій, за що тії взвали їх до бійки. Заки надбігла поліція, Індіяни поранили значне число осіб, поміж ними 2 смертельно. В тій справі виточено слїдство, щоб викрити винуватих Індіянів, але ті зникли кудись без слїду.

❧ З Харкова в Росії доносять, що суперінтендент курско-севастопольскої зелїзниці зістав замордований в мести за видалене із служби кількох урядників.

❧ В Мітаві в Курляндії завважала нечаяно поліція, що при одній площи уставлено камінну статую, присьвячену памяти одного визначного революціонера, убитого в часї послїдних розрухів. Статуя важить одну тону, але хто її уставляв і коли, годї довідати ся.

❧ У вівторок зведено в полудневій Африцї нову кроваву борбу між тубильцями а військами анґлїйскими. Убито 350 тубильців.

❧ На островах філіпиньских вибухла ґрізна пошесть холери. Від четверга згинуло на сю заразу в місті Манїлї 100 осіб, а кілька сот захорувало.

❧ В Новім Мексику дало ся чути на днях кількократне землетрясене. В місті Сорокко завалило ся з тої причини кілька домів, а богато осіб зістало покалїчених.

❧ Дня 12. с. м. знищив огонь ціле місточко Линсвіл, Інд., яке числить 1000 мешканців. Понад 20 домів знищенся до тла. Шкода виносить 250.000. Причина пожежі незвісна.

❧ В Гамбурґу згоріла славна катедра сьв. Михаїла. Шкода виносить пів міліона. Рада міста, зібравшись на надзвичайне засїдане, рішила сьвятиню відбудувати. Першу складку на сю цїль в квоті тисячу марок прислав нюйорский купець Герман Стахів.

❧ В Валенції в Іспанії наслїдком градової тучі одна дитина зістала забита, а 50 осіб покалїчених. Град знищив богато плодів і засївів.

❧ Конґрес рабінів в Індіянополіс, Інд. відкинув 52 голосами против 16 внесене на скликане загального синоду жидівского. В мотивах ухвали сказано, що Жидам так добре в сїм краю, що не потребують жадних синодів.

❧ Панна Варвара Круп, молодша дочка померлого фабриканта армат, заручила ся з бароном Тїльо фон Вільмовский, сином надпрезидента провінції саскої. Панна Варвара Круп одержує в посагу 12,000,000; се о много менше нїж дістала її старша сестра.

❧ В протягу послїдних двох тижнїв сконфіскувано в Росії понад 200 часописий.

— Повідомляю усїх, кого се обходить, що моя теперішня адреса така:

Joseph Stetkewicz,
Box 128, Scranton, Pa.

Іван Остап.

Ґазда.

— А, гості, кумонько, гості! Прошу вашеці. Сідайте. Чому не попілуєш, Одарочко, мамунці в руку? Зараз мені »цьом«. Таж то твої мамуня. До хресту тримали. Булочку принесуть з міста.

Одарка попілувала. Було се маленьке девятьлітне дівча.

— Як там коло вас кумцю! Здорові-моцні?

— От біда тай тілько. Старий мені відумер. Пятеро діточок лишив. Цілу чередоньку. Бідна моя теперички головойка... аякже. бідна...

— Чула, чула — і довго кивала головою.

— Сідайте вашеці, розгостіть ся — і стерла хвартухом лаву. — А ти Одарко ввуй мої чоботи, возьми хлящинку і могоричу принеси.

— Озьде маеш шісточку.

— О, що ні, кумцю, то ні. Я тільки на хвилю вабігла. Від кума Пилипа з празнику йду. Шкода ва шого труду тай ямбарасу. Я зараз така й забираюсь. Гадала навідатись трохи до кумоньки.

— Таки не пущу. А то спогадаю, що цураетесь бідної вдови. Сідайте. Перше инакше було, доківь старий жив... а теперички знов инакше.

І знов кивали головами.

— То хиба я й також що доложу — і почала витягати хустину з за пазухи. Витягла, розложила на столі і пошукала вузлика.

Почала розвязувати. А помагала собі при тім зубами. Наконець відчислила гроші і приклакала Одарку.

— Маеш дитинко ще шістку і купи за дві. А озьдечки ще тобі два крейцарі на булочку або балобончики.

— Та пощо вам тілько заходу. Вистане й за шістку. А подякуй Одарко, подякуй і вертай ся скоро.

— — — — — — — — — — — — — —

— А що, не „ходить" ваш? — і приступила таємничо до Мотруни. — А мій вам перший — царство йому небесне — то вам кажу, таки ходив! І хрест на се, що ходив! А якже кумцю... Таки во-во видїлам його своїми очима. Я собі з початку „байбардзо" — молода була — не боялась. А потім таки убоялась. Бувало ще й не згашу каганця, а він вже небіщик коло ліжка. Такий вам блідий, тай хитаєсь, тай киває до мене руками — а потім розвієсь як та мана...

— Мій не то. Де йому й ходити. Такий за житя ще хирляк був. Хирляв-хирляв цілу божу Пилипівку — ні сюди, ні туди... Сам він і я вже Боженька просила, аби то скінчило ся раз... Кріввлею плював, а всох вам немов та тріска. Кажуть, сухота зсушила його... І скінчив наконець. А тільця було в йому як в того вороблати. І в деревиско не було що вложити.

Прийшла Одарка. Мотруна застелила стіл. Накраяла хліба, наклала зубців чоснику і поставила тарілку зі солею. По довгих торгах сіла кума за стіл. Почали пити.

— На здоровле вашеці!

— Пийте здорові!

Пили і закусували хлібом і чосником.

— Та бо то кумцю, якби не та горівка — шкода, що тепер така дорога — то здаесь, не видержала би того довше. Онофрик — він в мене тепер ґазда — по цілих днях в дворі. В дома сиджу сама і падькаюсь з дітьми. Часом найде вам така „думка"... От й не говорити лучше — і почала обтирати рукавом слези.

— Шкода, добрий був хрестянин і кум добрий — і собі обтирала слези.

— Так Бозя хотіли, не верне ся... Пропало... Пийте кумцю.

— Вам би віддатись тепер. Шкода ґаздівства. Либонь й ялівчину маєте, ту бучастеньку.

— Треба ґазди.

— О, що ні, кумо, то ні! Не треба мені того клопоту. Не пильно дїесь. І так докоратаю уже свого сьвіта. Ґаздуватиму з Онофриком. Він в мене золота дитина. Молодий ще, молодий... — на Онофрея чотирнайцять літ минуло — а більше вдасть, як котрий старий.

— Не цильно дїесь мені. Зрештою, молодий не схоче „приставати" на діти, а старого з дітьми не хочу. Прийдуть зведенята, а з ними халепа і бійка в хату. О, що ні кумо, то ні, — і заперечила голово... — не треба мені иншого ґазди. Онофрик в мене не аби який ґазда.

— А я радилаб розміркуватись вам. Онофрик добрий робітник, але вам порадоньки треба. А Онофрик ще майже дитина.

— Я це так не із себе кажу — мені „байбардзо" до всего — але старий Бедрій переказав, щоби „приставь". Він вдовець. Також гаруе свою сьвітом. Нікому обіпрати, ні обзолити. І діточкам мусить сам варити страву. Трійко їх мае...

— Ні, кумцю, ні. Я таки не похочую.

— — — — — — — — — — — — — —

Онофрик вставав дуже рано. Шукав за сірниками і сьвітив каганець.

Сопочучи і чіхаючись в голову витягав зза припічка онучі, де вони сохли, тер у руках, сідав на лаві і взував постоли.

Потім вдягав подертий, ще батьків кожух і йшов до „бучастої". Микав сіно і давав їсти.

Як він її любив! Хотіли продати її на довги, котрі зробили на батьків похорон. — Він не дав.

— Працюватиму — горюватиму — сказав матери — а бучастої не дам продати. Покищо — кінчив він, якось воно буде. Підсвинок підросте, продамо і виплутаємо ся помало з довгів. А на сіль і „камфіну" я зароблю. — До двора можу ходити.

І бучаста лишилась.

Єї пильнував він як зїниці в оці. Вставав досьвіта, сїнця добирав, сьвіжу солому підстелював.

Як потис мороз, зробив навкола хлївця загату і шпари позатикав мохом.

Бувало прийде до неї, набере сїна в руку і кормить. А вона, хоч німе сотворіня, розуміла его любов. Йїсть, а потім махне лиш головою і лиже по рупї. Така вам вдалась розумна.

Сам также і циркав еї. Потім брав молоко і нїс до хати. Ставив на лавці і обирав бульбу.

Мати вставала і топила в печи. Пражила молоко для найменшої дитини. Наконець варила бульбу і він снїдав. Розвиднялось. Він завивав хліб в шматину і йшов до двора. Там оставав до вечера. І так минав день за днем.

— — — — — — — — — — — — — —

Вечером, по вечері, вібрало ся богацько парубків і хлопців-ровесників у Онофрика. Його хата стояла від самим лїсом. Оттому сходились до його майже усї „лїсовики", а відтак йшли до лїса красти дрова. Це було у них цілком натуральне.

Живучи під лїсом, виробили собі вже давно почуте: „що панцьке, то й боже". А дурний був би той, хто би куповав дрова. Йїх можуть купувати жиди або богачі-дуки. А в них, „лїсовиків" — вистарчить зробити два кроки за поріг хати, а мають вже ліс і дрова. Гадюку, щоб положив, а вминули би і принесли. Йшли процеси. Волочились по терминах і старі і молоді, навіть діти. Пів села сидїло в арештї за „патик", але таки не куповали дров. Неодин відсидить свое, вертае до дому і йде знов до лїса. Наглядать побережник, заподасть до суду і знов кара, і арешт. Сидїти за „патик" — се було у них цілком натурально. І батько сидїв і мати сидїла і син сидїв. І се не вважалось цілком за щось негарного, противно се було у них навіть свого рода геройством.

Нинї мала бути велика виправа. Йїхали по стоси аж на „ясний зруб". Закупив його якийсь жид з міста.

— За пана — казали жиди — хоч й він і хрестянин католик. Бозя не карають, а не то за жида! Він, кажуть, не чоловік: душі не мае, лише пару.

— Маете усї санчата? — спитав ся Охрим Луць. Він був ватажком виправи. З двайцять разів сидів уже за „патик", а навіть самому лїсничому повибивав зуби. Онтому боялися його усї його. Не тілько жиди вірники, але навіть і побережники втікали перед ним. З ним була безпечною виправа.

— Маємо! — сказали хлопці.

— То можемо їхати. Потім зійде місяць.

— Пождїть, я ще переберу ся — сказав Онофрик.

До „виправи" була конечною ще маскарада. Кождий перебирав ся, як міг. Один за бабу, другий за жида, третій за цигана. Декотрий вивертав кожух до гори вовною і мазав лице саджою. А все бач, щоб „псяюха жид-вірник" не вилїз з буди, не пізнав, а потім не скаржив до суду.

— Всї готові? Можемо їхати — сказав Луць.

Поїхали.

На дворі був сильний мороз. Сніг скрипів під ногами, галузи дерев шуміли легеньким вітром. Зрештою було тихо. Тілько часом тріела галузка під вагітним снігом, вломила ся, упала на землю, а сніг розлітав ся і порошив навколо.

Виїхали на поляну. На сході показав ся червоний місяць. Виглянув зза дерев і подивив ся на цілу околицю. А обійняв її якоюсь таємною красою.

У тій красї відбивались дерева і корчі неземским явищем. Всї вони покрились сивастим інеем, котрого шпильки блестїли на скраю немов брилянти.

Дерева виглядали немов велитнї, котрі хитали під легким віддихом вітру своїми сивими головами. А навкола них зібрались немов на раду їх дїти корчі.

Стояли купками і мовчки слухали речів старих дідуганів.

Було видно немов в день. З неба вилїтав рідкий сніжок і вилискував ся своїми плахтами до місяця.

— Біда, місяць світить — сказав Луць — і слїд пізнати.

— Жид не вилїзе з буди. Настрашить ся — відказав Онофрик, котрий сопочучи тягнув побіч його санчата. — Нас богацько е.

— Говори свое, не вилїзе... Ануж їх також богацько. Гов хлопці.

Стали.

— А тримайтесь купи. Всї берїть ся до одного стоса. — Ти — звернув ся до Онофрика — станеш на вартї. Як зміркуеш жида з буди, свисни — а тогда гайда хлопці. Ноги на плечі і в дорогу. Тілько тримайтесь разом.

І вїхали в зруб. Розложив ся він величезний посеред місячного сьвітла.

В кождого забило живійше серце. Почали скрадатись помало до стосів, що стояли рядами майже на самій середині.

— — — — — — — — — — — — — —

— Мамо, я не пійду нині до двора. Я слабий — і закашляв сильно.

— Біднаж моя головонько... деж я возьму на докторів.. — і засьвітила каганець.

— Поховайте добре давнїйші дрова. Жид пізнав мабуть мене. Вони прийдуть і будуть трясти.

— Хіба у сїні сховаю, на затилю...

— Добре, добре. Там не знайдуть. Шкода санчат. А все через того Луця. Він поставив мене на вартї. Вже тут-туй мали ми вертати. А жид немов з під землї виріс — і хап мене за обшивку. Ледви втік. І в руку вгриз. Попамятае „псяюха". А потім під саму хату гнав — і знов закашляв.

— Перейди сину на ліжко. На лавці зле лежати.. Мій ти ґаздонько...

Перейшов і положив ся. В грудях харчіло, кашель дусив. Відкашльовував — відкашльовував, наконець сплюнув. Була кров.

— Ах, Матїнко Божа, Сусе Христе! — заголосила мати. — Та то смертельне... синоньку. І батько кріввлею плював. Смертельне — смертельне... Сухота синоньку, аякже... І щож я бідна вдовиця вчиню?.. І з батька похорон не заплачений, а ту туй-туй другий мирлець — і почала лялентувати.

Розвиднілось, усї уже сусіди знали, що Онфрик заслаб на сухоту.

— Смертельне — лялентувала мати — не вийде, кумцю і бігме не вийде... Таково було і з батьком. Прийшов з лїса, положив ся, зачав кашлати, кріввлею плював тай помер. Гореньком мое — кінчила — що я бідна вчиню?...

Коло полудня прийшов жид з радою громадскою. Трясли — шнирили і нічого не знайшли. Поліна поховала добре Мотруна.

А Онофрик хирляв — хирляв. По Йордані і помер.

Не стало Мотруні ґазди... Бучаста пійшла на довги. А Мотруну сватае старий Бедрій.

Треба ґазди.

Справоздане
з IX Головної Конвенції Р. Н. Союза, відбувшої ся в Скрентон, Па.
на днях 25—29 Юнїя, 1906 р.

(Конець).

Після обіду предсідатель конв. отворив засїдане і приступлено до дальших нарад над статутами Союза.

Ухвалено, що братство обовязане заслати до каси Союза розмет за всїх членів, а член, котрий не заплатить свого довгу на слідуючім місячнім братскім мітинґу, буде викреслений з Союза.

Наступила дискусія над тим, хто буде платити за тих членів Союза, що до братства не належать і не мають своеї каси і не заплатять свого місячного розмету. По довших дискусіях і застановах ухвалено як слідує:

Девята головна Конвенція Р. Н. Союза постановляе: До 30 днів від тої хвилі коли ухвали сеї Конвенції ввійдуть в жите, то є найдальше до 31 Августа 1906, всї так звані М. Р. Н. Союзи мають перетворити ся на братства і заложити собі касу в цїли запоруки розмету. Відділи, котрі не повинують ся сїй постанові, перестають бути членами Р. Н. Союза.

Єслиб се оказало ся противзаконне, IX Конвенція ухвалюе евентуальну постанову:

Член М. Р. Н. Союза, котрий не заплатить свого розмету за оден місяць, до кінця тогож місяця перестае бути членом Р. Н. Союза.

О. Стефанович, як делегат, вніс, щоби на будуче абсолютно не принимати до Союза таких членів, котрі не хотять належати до братства. — Принято одноголосно.

Увага о. Улицкого, що зробити з тими членами Союза, де їх е тілько 1, 2, або 3, котрі не належать до братства.

Внесене п. Лабовского, що де е тілько 1, 2, або 3 члени в Союзі, а не належать до братства, щоб сю справу лишити для братств, принято.

Ухвалено, щоби було таке саме вступне як до того часу.

Ухвалено, що братства принимають членів після такого вступного як собі самі ухвалять.

Питане, чи братства мають жадати від членів сьвідоцтв лікарских, чи ні, порішено так, що не потрібно сьвідоцтва лікарского, тілько щоби братства уважали на тое, яких членів принимають.

Внесене о. Улицкого, щоби і братства також не принимали таких членів, котрі не хотять належати до Союза, не принято.

Внесене о. Струтиньского, щоби принимати до Союза тілько тих, що не мають більше як 40 літ житя, принято одноголосно.

Увага п. Капітули, чи треба жадати метрики від нових кандидатів в члени.

Внесене о. Струтиньского, щоби місцеві уряди мали право жадати метрики від кождого кандидата, котрого підозрівають, що подав свій вік фальшиво, принято.

Ухвалено, щоби місцеві уряди запитали ся кождого члена Союза, на кілько посмертного хоче належати до Союза і таке заявлене заслати до головного секретаря.

П. Гук дав запитане, чи член може змінити свое посмертне з $500 на $1000 і противно.

П. Поляк вніс, щоб тілько той член міг зменчити свое посмертне на $500, котрий ще не брав запомоги по першій жінці.

Ухвалено, що такий член, котрий був записаний на ½ посмертного і взяв запомогу по умерлій жені має право записатись на ціле посмертне.

Ухвалено, що єсли член був записаний на $500 і дістав $200 по смерти своєї жени, оженить ся другий раз, може записати ся на ціле посмертне і має право до $200 запомоги в разі смерти другої жінки а его спадкоемцям виплатить ся $600.

Ухвалено, що член, котрий до тепер належав до Союза і взяв запомогу по жені $300, то по его смерти спадкоемцям належить ся $700.

Ухвалено, що член може змінити свое посмертне на $1000 лише до 40 літ житя. Члени, котрі до тепер належать до Союза, можуть змінити посмертне з $500 на $1000 найдальше до 60 днів по Конвенції, хотяйби мали понад 40 літ.

Ухвалено, що до двох місяців має кождий член заявити своему місцевому секретареви чи буде платив на ціле чи на пів посмертного.

Ухвалено, що єсли член належачий до Союза вмер по першім Августі, 1906, а не заявив, що хоче змінити свое посмертне, то запомога по нім буде виплачена після старого статута, відповідно до того, чи був записаний на пів чи на ціле посмертне.

Ухвалено на внесене о. Макара, щоби запомоги в разі калїцтва були підвисшені зі взгляду на те, що і посмертне вістало підвисшене.

Дискусія над запомогами в разі калїцтва.

Внесене п. Лабовского, щоби сей параґраф був принятий так як есть поданий в новім начерку статутів, принято.

Ухвалено, що член після сьвідоцтва лікарского невилїчимо хорий, який був членом Союза не менче як оден рік, а вибрав з братства всї запомоги, які ему належали ся, має право до запомоги від Союза в сумі $150 ратами по $50 і позістае на дальше членом Союза. Сеся запомога відтягае ся із его посмертного. Єсли член такий потребуе і на дальше запомоги, то виплатить ся ему з фонду убогих.

Член, котрий має поломаний хребет, має право до цїлої запомоги і перестае бути членом Союза.

Ухвалено, що родині члена з'умасшедшого виплачае ся по $150 річно; єсли член есть самотний, то не виплачуе ся нїчого.

Ухвалено, що всї запомоги, які член поберае з каси Союза, мають відтягати ся з его посмертного.

Ухвалено, що єсли муж і жена записані на ціле посмертне, то в разі смерти одного, позіставшому при при житю належить ся $1400.

Єсли муж записаний на ціле посмертне а жена на пів посмертного, то в разі смерти мужа женї припадае $1200; в разі смерти жени мужови або фамилії припадае $900 і на відворот.

Єсли муж і жена належать до Союза на пів посмертного, то в разі смерти одного, позіставше при житю має право до запомоги $700.

Фонд сирітский.

Ухвалено, щоби процент, який прийшов від сирітских гроший, був доданий до сирітского фонду, котрого е $15,185, 33.

Ухвалено, щоби сирітскі гроші тих сиріт котрі суть в краю, післати до їх дотичних судів повітових через конзулята.

Ухвалено, щоби головний Уряд Союза сейчас оголосив в орґанї Союза, що єсли котрі сироти хотять дістати свої гроші з Союза, щоби постарали ся до трех місяців о правних опікунів, котрим Союз гроші виплатить. Ті гроші, по котрі сироти не зголосять ся, щоби вложити до банку на процент на осібну книжочку, а головний Уряд зашле до місцевого братства посьвідку, що в касї Союза находять ся гроші тої сироти.

Ухвалено поіменним голосованем, що на покрите коштів конвенційних має бути розмет однаковий на всїх членів Союза.

Ухвалено, що братства мають право висилати делеґатів на Конвенцію після того самого правила як до тепер.

Ухвалено вибрати головного орґанїзатора, котрий би назначав місцевих орґанїзаторів.

Ухвалено, щоби головний секретар був головним орґанїзатором.

Ухвалено, щоби всї братства мали однакові книжки. Поручае ся гол. Урядови, постарати ся о такі книжки за найвідповіднїйшу цїну.

Ухвалено, що гол. орґанїзатор мае заниматись і орґанїзацією дїтий.

Ухвалено, що скаля платнича для дїтий мае бути як до тепер і на таких самих услівях.

Ухвалено, щоби принимати до Союза канадійских Русинів.

Ухвалено, що дієта делеґатам мае бути три доляри за оден день і тикет, так як і до тепер.

Ухвалено, щоби вибрати статутову комісію з пятьох членів. До комісії вістали вибрані пп.: Лабовский, Поляк, Кавалко, Ардан і Ядловский.

Ухвалено, що статути станутъ правосильні, скоро вістануть видруковані і братцтвам розіслані.

Ухвалено, щоби статути виготовлені були по руски і анґлійски і передані адвокатови до пересмотреня чи годять ся з правами американьскими.

Ухвалено, щоби статути були розіслані до всїх братств Союза, скоро будуть готові.

Ухвалено, що статути мають бути надруковані по руски і анґлійски.

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ (28 Юнія).

Отворене Конвенції як в попередні дни.

Справоздане шконтруючої комісії.

Референт шконтруючої комісії подав свої уваги над процесом Союза з Андреем Корпаном і виснив, що ся справа коштувала Союз $445.92. Відтак висказав Конвенції, що всї чеки і книги знайшла комісія в як найлїпшім порядку, за що головному Урядови належить ся велике признане. Опісля вніс, щоби Конвенція признала головному Урядови вотум довіря і удїлила абсолюторію.

Конвенція удїлила гол. Урядови абсолюторію і признала вотум довіря через повстане з місць.

О. Дмитрів вніс, щоб дотеперішному гол. орґанїзатори Союза, о. Н. Підгорецкому, котрий задля слабости не міг бути присутний на Конвенції, вислала Конвенція телеґраму признания і подяки за его великі заслуги около розвою Союза. — Ухвалено одноголосно.

Наступило роздане надрукованих бальотів кандидаційних на уряди, котрі роздала комісія кандидаційна між всїх делеґатів, кождом у відповідно до числа голосів. Всїх правних голосів було 120, п. Онущак відчислив 120 бальотів, котрі опісля комісія роздала всїм делеґатам після числа голосів.

Наступила дискусія над тим, хто буде покривати почтові видатки, папір і т. п. місцевим секретарям.

На внесене п. Онущака ухвалено, що гол. Уряд мае розіслати друковані листи і коверти до кождого відділу Союза для зменчення видатків місцевих секретарів.

На внесене о. Улицкого ухвалено, що слїдуюча Конвенція мае відбуватись під предсїдательством нововибраного предсїдателя Конвенції, так як до тепер, і щоби ся ухвала була додана до статута.

Справоздане прасової комісії.

О. Струтиньский референт говорив про се який мае бути напрям будучого орґану Союза, як слїдуе:

Напрям орґану Союза мае бути: виразний українсько-народний з тоном острим радикальным. Кромі справ Союзових, над котрими мае старанно чувати, мае ся більше писати про наші справи національні. Щоби орґан Союза зробити більше популярним і більшого формату і о скілько можливо ілюстровати в нїм наших народних героїв, щоби наш чоловік міг мати більше сьвідомости національної і міг боронити ся перед нападами. Аби не писати нїчого про справи партійні церковні і релїґійні, щоби тим чином уникнути непорозуміня поміж членами і щоб не ображати чие небудь релїґійне почуте, і щоб орґан не нападав на личности.

На запитане предсїдателя Конвенції, як дотеперішний орґан Союза заспокоював Союз і Русинів в Америці, бесїдник відповів, що орґан Союза »Свобода«, побачивши сьвіт, зачала виходити в дусї українсько-народнім, під редакцією еї першого редактора о. Грушки. Тая »Свобода« все тримала високо прапор народний і сю свою прикмету всегда заховала.

Щоби »Свобода« збільшила ся о дві сторони і на тих сторонах щоби були друковані поучаючі повісти. Артикулів релїґійних редакція сама від себе не мае поміщати, хиба такі дописи за віру і справи церковні, котрі будуть прислані від знаних редакції осіб, і если в таких дописях нема нападів на особи, віри, переконаня і т. п.

Наступила дебата над справозданем бесїдника пресової комісії.

По довшій дискусії о. Улицкий вніс, щоби в дописях орґану Союза не було нїчого такого писано, щоби ображало чувство релїґійне греко-католицке, і щоби не захвалювати иншу віру як греко-католицку.

О. Левицкий попер внесене о. Улицкого. — Принято.

Правопись орґану Союза.

П. Семенюк вніс, щоби орґан Союза уживав правописи фонетичної, якої уживають всї рускі поступові часописи. Повисше внесене попери: пп. Лабовский, Шаршонь, Шеремета, Ґалайда, Онущак і инші. — Принято з оплесками.

Контракт.

О. Струтиньский вніс, щоби будучий головний Уряд зробив контракт з будучим орґаном Союза.

П. Лабовский вніс, щоби услівя Союза з орґаном були такі як до тепер.

О. Дмитрів вніс, щоби контракт зробити на два роки, т. е. від одної Конвенції до другої. — Внесене поперто і принято.

Платня за орґан Союза.

П. Стеткевич вніс, що Руска Колеґія з Шамокин з'обовязуе ся видавати орґан Союза за 8 центів на місяць від кождого члена на ціле і пів посмертного.

43 голосів було за тим, щоби платити 8 центів за орґан, а 25 голосів, щоби платити 10 цнт.

Однак пізнїйше зрушено сю ухвалу поставленем внесеня, щоби видавати орґан на 12 сторін і платити за него 10 центів місячно. Показалось однак, що се абсолютно неможливе, а в виду непрактичности видаваня орґану на 10 сторонах, як жадали декотрі, принято, що орґан мае видаватись як доси на 8 сторонах друку, але зменченим письмом, що дасть більше матеріялу як колиб орґан видавав ся на 10 сторонах.

Ухвалено, що орґаном Союза мае бути і на дальше »Свобода«.

Ухвалено, щоби в »Свободї« був поміщений адресар братств раз на місяць.

Конвенція.

Ухвалено, щоби Конвенція відбувалась що два роки, як доси.

На внесене о. Левицкого, ухвалено з оплесками, щоби слїдуюча Конвенція відбулась в Филаделфії.

Полагоджене справ, котрі головний Уряд затримав до Конвенції.

Ухвалено, щоби посмертне 600 дол. по бл. п. Павлова Вархоляк виплатити его шваґрови Стефанови Опалка, на підставі повновласти, яка знаходить ся в руках головного Уряду.

Внесене п. Лабовского, щоби Конвенція ухвалила якусь запомогу Федорови Губчак по его женї, котра при его вступі до Союза мала більше як 45 літ. Не принято на підставі статута.

Ухвалено, щоби будучий головний Уряд Союза виплатив 200 дол. по бл. памяти Мих. Лазовскім, Иванови Лазовскому в імени его дїтий за его власноручним підписом.

На внесене о. Дмитрова ухвалено виплатити кошти похоронні по бл. п. Петрі Коцан, а оставшу часть запомоги рішено затримати аж до породу его жінки, і щоби суд рішив чи запомога належить ся его жінцї чи его сестрі замужній, на котру посмертне було записане. Бл. п. Петро Коцан перед его смертію заявив, що посмертне перепише на свою жінку а понеже его забило в тім часї длятого не міг посмертного переписати.

Ухвалено виплатити 100 дол. запомоги в слабости на дихавицю, на предложене сьвідоцтва лікарского Василеви Войтила і відтягнути з его посмертного.

Прозьбу Феликса Мачуги о запомогу Конвенція не узгляднила без сьвідоцтва лїкарского.

Рішено виплатити запомогу по бл. п. Івані Павлику его адмінїстраторови, єсли прийде поручене від матери Івана щоби ему виплатити, або єсли адмінїстратор згодить ся і підпише ся, що покрие кошта похоронні, а решту гроший відїшле Аннї Павлик до краю, матери бл. п. Івана Павлик.

Докінчене на стор. 5-ій.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америцї на 12 місяцїв $2.00
До старого краю на 12 місяцїв $2.00
В Америцї на 6 місяцїв $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Украинцї через Книгарню „Кіївскої Старини“ Безаківска 14, Кіїв.

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованій листї, або через експресовий, або почтовий money order (мoнi ордер). Money order, то е карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішлїть нам, бо без того ми не годни грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес вмінити мусить подати нам, кромі нового, також свій старий адрес.

Віра і витревалість передовсїм.

Доносять нам, що майнери округа Морис Крік, що страйкували від 1-го Цьвітня, виграли страйк і вернули до праці, а з головного уряду Юнії Злучених Углекопів урядово повідомляють, що більше як 80 процент майнерів, що застрайкували 1-го Цьвітня, вибороли собі те, чого жадали і повернули назад до роботи.

Такі потішаючі звістки можливі лише тому, що страйкарі держали ся солідарно, вірили в побіду слушної справи і були витревалими. Ввиду сего їх страйк мусів скінчитись їх побідою.

Страйкарі при мягким углю в окрузі Клірфілд також виграють страйк, если будуть вірити в свою побіду і держатись едности. Майнери, котрі працюють, платять податок на їх піддержане і, як зачуваемо, компаніяти вже склонюють ся до уступок.

Декотрі компаніяти думали, що досить буде заговорити до страйкарів і поробити їм всілякі обіцянки, а они сейчас вернуть до роботи. Але завелись на тім дуже. Майнери відказали, що всяка згода мусить бути заключена з їх представителями, юнійними урядниками — і страйкували дальше. Сим разом майнери не дали піддурити ся і не повірили солодким словам компаніятів, але хотіли, аби кожда обіцянка з їх боку була написана, як то кажуть, чорне на білім.

Так повинні всї страйкарі поступати, бо лише в сей спосіб могуть собі забезпечити такі условія праці, які не можуть бути коли набудь змінені або перевернені. Де згода не е виразна, там она не може бути довго тревала, бо скоро настануть непорозуміня, які мусять еї розірвати.

Від побіди майнерів в окрузі Клірфілд залежить дуже богато. Вигравши страйк, майнери сего округа поможуть не лише самим собі, але також заохотять до орґанізації майнерскі округи, положені від них на полудне і захід, та майнерів працюючих в Верджінії і Вест Верджінії. Примір побіди і независимости мусить ділати одушевляючо на других людий між тим як примір рабства і неволі може лише пригноблювати.

Що більше, если страйкарі в окрузі Клірфілд перебудуть сю біду і виграють сей страйк, тоді будуть мати спокій на довший час; если би тепер піддались, то не лише не зискали би нічого, але в додатку незадовго мусїлиб знов страйкувати, аби зискати для себе условія праці, гідні цивілізованих людий.

Тому ще раз кажемо: віра і витревалість передовсїм. Без них неможлива жадна побіда а тим менче побіда злучених робітників проти всесильним капіталістам.

Вісти з Росії.

Не легка то річ зібрати до купи усе те, що діеть ся тепер в імперії „білого царя“. Часописи краеві і американьскі переповнені статями і телеґрамами про грізну ситуацію в російскім царстві, а коли-б ми хотіли подати нашим читачам докладний образ того страшного терору царских чиновників і тої очайдушної самоборони поневолених мас, прийшлоби ся нам видавати хиба подвійне число нашої часописи. Та все таки годить ся подати до приблизної відомости бодай дещо важнїйшого, а вже самі читачі вироблять собі свою окрему гадку про найновійші події в сій нещаснїй країні слїз і горя.

Зачнемо свій огляд від Думи, сего російского парляменту, що мае мати власть законодатну. На сю Думу звернені тепер очи цілого сьвіта, але кождий бачить виразно і ясно, що посли, зібрані в палаті таврийской, не мають своєї волі, що они під обухом системи і що з їх гремучим голосом уряд не хоче числит ся. Придворна партія, зложена з реакційних князів та бояр, терроризуе не тілько усїх російских підданих, але навіть самого царя, який зі страху не виходить уже на сьвіт і боїть ся своєї власної тіни. Він не думае вже про свое царство, але бажае лишити все на Божу волю, а сам хоче утїкати за границю, щоб ратувати себе і свою родину від нехибної смерти. Але вертаймо до річи.

В російській Думі радять тепер над питанем аґрарним. Перший параґраф сеї устави уже ухвалено. Постановлено именно розділити поміж селян добра правительственні, коронні та деякі посїлости церковні і монастирскі. Комісія аґрарна застановляе ся тепер, в який спосіб розділити сї землї між поодиноких хлїборобів і як рішити квестію дібр приватних. Справа ся е найтруднїйша до полагодженя, тому мине чимало часу, заки комісія поладнае її так, щоб зі сторони властителїв великих посїлостий не було жадного невдоволеня.

Між тим, коли Дума рїшае такі важні постанови, в цїлій Росії піднялась така грізна туча, що в кождій хвилї може перевернути сю великаньску державу і перетворити її на республику вільних, славяньских народів і инших поменших племен. Зворохобились не тілько пригнічені робітники і поневолені, безземельні мужики, але навіть військо бунтуе ся цїлими сотнями і відмовляе послуху своїм властям. Так в Тамбові збунтував ся трохи не цїлий ґарнізон, в Одесї один полк піхоти і один відділ маринарки, а в Батум зревольтовані полки здобули навіть військову кріпость. З найновійших телеґрафічних вістий довідуемо ся, що революційний бунт в тамбовскім ґарнізонї можна було завважати уже від кількох тижнів. В послїдних днях збунтував ся цїлий полк піхоти і скадрона резервових драґонів. Драґони перші відмовили послуху своїм офіцерам і представили властям цїлий ряд політичних і службових жадань. Власти, знаючи о тім, що революційний фермент обхопив також піхоту, приняли в першій хвилї усї жаданя драґонів і обіцяли їх виповнити. В кілька днів опісля мало відбути ся церковне торжество. Проворні власти вислали на се торжество усю піхоту, що мала нібито асистувати в процесії і пильнувати порядку на улицях міста. Тимчасом спроваджено потайки кілька відділів козаків і приказано їм окружити збунтованих драґонів, що сиділи собі, спокійно в касарні. Козаки ударили цїлою силою на зревольтованих салдатів, але тї забарикадували ся в одну мить і перший атак відперли. Розсипана по місті піхота, довідавшись про такий мерзенний відступ властий, побігла чим скорше на поміч загроженим товаришам і по довшій, завзятій борбі розбігнала відділи козацкі.

На царскім дворі страшенний переполох: одні радять віддати цїлу власть в руки парляменту, другі — між тими звісний реакціонер Дурново — вговорюють царя, що підда ся добровільно Думі булоби соромом для потомків великих мужів Росії, що збудували могучість царску і піддержували її через цілі століття. Між тим представителі народа працюють в Думі цілими днями, щоб в який небудь спосіб ухоронити свою вітчину перед страшним кровопролитем. Більшість послів рішила бороти ся з царским деспотизмом аж до загину. Всї переконані, що кривава революція неминуча, бо в иньший спосіб не можна прийти до порозуміня з упертим правительством.

На сїм місці наводимо еще кілька важнїйших випадків, які приносять найновійші телеґрами.

Севастополь 11. липня. Якийсь моряк скрив ся в огороді віце-адмірала Чухніна, а коли сей переходив стежкою, укритий революціонер вистрілив і зранив його смертельно. На другий день Чухнін помер. Мала се бути месть за се, що Чухнін, як комендант чорноморскої фльоти, засудив на смерть звісного Шмідта і кількадесятьох моряків, що належали до бунту.

— Козаки стріляли до робітників, що демонстрували при фабриках Азовка під Екатеринославом. Богато осіб убито або ранено.

— В Нижнім Новгороді обжаловано аж 446 селян, що нібито мали бути провідниками хлоцских розрухів.

— З Баку доносять, що в копальнях кавказких вибух страйк. Щоденно заходять криваві борби страйкарів з військом. В окрузї Суджа змагае ся рух революційний. Взагалї оружне повстане на Кавказі стае щораз грізнїйше.

— Чорні сотнї старають ся викликати в Варшаві різню Жидів, але місцеве населене убивае кождого хулїгана, скоро котрий поважить ся підбурювати темних людий проти супокійних мешканців.

Чи ми себе маемо уважати за недоростків?

З Віннипеґ, Ман.

День 1. липня с. р. буде памятний усїм членам віннипеґскої читальні ім. Т. Шевченка. Один наш товариш (поліцмен із фаху) спромiг ся на такий геройский подвиг, якого не втяв би навіть жаден галицкий комісар... Коли йому не подобалась промова якого члена, він кричав зараз: „Я не позволяю говорити і вже!“ А коли се не помагало, він хапав бесідника за карк і силоміць стягав його з підвисшення на землю. Сей примірний товариш нападае часто діяльніших членів читальні і репетуе, як в горячці: „Ви ширите якусь пропаґанду, якусь Україну! На що нам того? Людям байки читати, а решту нехай самі собі читають, бо ми ще недоростки!“ Тов. Головацкий доторкнув ся в своїй промові сего „культурного“ висказу і жалував ся перед зібраними членами на нетактовне поведене згаданого поліцмена-товариша, та сей послїдний заверещав зараз на ціле горло: брешеш! і не дав докінчити промови.

Зголосив ся до слова тов. Украінець. В своїй флеґматичній бесїдї згадав дещо про поліцію, не знаючи очивидно, що між зібраними находить ся кількох „полісменів“... Та і сьому не пощастило ся... „Полісмен“ товариш вхопив його за обшивку і зі словами: „Не позволю собі обиджати!“ стягнув бесїдника в долину.

Між членами настало обурене, счинилась буча. Та тут „поліцмени“ повитягали свої нотеси і почали записувати в них назвиска поодиноких членів, що горячим словом протестували проти такого безправства. Хотїли навіть телефонувати по поліцію... На щасте обійшло ся якось без інтервенції властий. Посипались горячі промови: кожде слово бесїдників врізувало ся глубоко в душі присутних членів, розливалось гірким плином і давило серця. Усї були тронуті до слїз, лиш оден, той з камінною в груди не подав ся!.. Се, бачите, людина з „зелїзними“ нервами.

Питаю ся тепер, чи ми справдї еще недоростки — як сказав наш товариш—поліцмен — і чи далеко зайдемо, слухаючи лукавих підшептів таких високо культурних одиниць? Коли будемо підчиняти ся волї таких „лжепророків“ — попадемо вскорі в таку безодню, з котрої не видістанемо ся до кінця сьвіта. Чи ви, братя, не видите, що у нас діе ся? Чи не бачите, як ті чорні круки нападають на нашу читальню і намагають ся конечно стерти її з лиця землі? Чи не чуете, як сиплять ся прокльони з церковної проповідниці на тих, що бажають сьвітла і волї для своїх незрячих братів? Скажіть же, родимці, чи довго ще нам терпіти тую наругу з уст гасителїв усякої правдивої культури і поступової думки?..

Чи знаете, братя, що робить героїв? Вільна гадка і вільне слово, а при тім наука. А що варта наука, коли она обмежена, яка з неї користь? Нам треба нести нове добро у сьвіт, добивати ся сущої правди всіма силами, горнутись до читальні і слухати тих, що розпинають ся за наше добро, що уміють сказати правду в очи всякому, що не лижуть по руках своїх гнобителїв! Прокиньте ся з вікової дрімоти, бо вже крайна пора настала!

Н. Надія.

На Боевий Фонд в Галичині

зложили:

I) **На руки ред. „Свободи“:**

1) З Мантріол, Канада, зложили Русини за почином п. Северина Костирского слїдуючі жертви:

По 1 дол.: Анд. Грицків, Пет Войцишин.

По 50 цнт.: Лев. Бобула, Пань. Назарок, Ан. Денека, Вас. Ґульна, Вас. Перегинский, Йосиф Козловский, Іван Кілібіцкий, Сильвес. Калинюк, Іван Хрустовка, Ник. Шкабар, Вас. Кучер, Дмит. Добух, Іван Жаровский, Іван Поворозник, Франц Долиньский, Вас. Бучковский, Ник. Ґнязловский, Мих. Дісецкий, Прокіп Олїйник, Ник. Краєвский, Іван Балюк, Симеон Кучерский, Микита Філик, Конрад Грицків, Ілько Кучерский, Анна Дрогобицка.

По 40 цнт.: Тимко Андрусик.

По 25 цнт.: Волод. Анастазієвский, Стеф. Горак, Іван Андрусик, Олена Турчиняк, Микита Бучковский, Іван Тюхтїй, Северин Доскоч, Симеон Гноховский, Стеф. Тюхтїй, Петро Семенюк, Йосиф Сузаньский, Михаіл Бобик, Михаіл Човник, Ісидор Левицкий, Іван Дзюрбан, Симеон Дрогобицкий, Симеон Калинка, Текля Джас, Катерина Теслюк, Марія Опацка, Катерина Ґлушик, Йосиф Мельничок, Матвій Сїдун, Василь Сулимка, Теодор Шевчик, Мих. Коцулин, Йосиф Кухарский, Гнат Янушевский, Йосиф Сороковский, Василь Андрійчук, Мих. Скубицкий, Яким Невядомский, Станис. Гостиньский, Ант. Ґайовский, Петро Лупковский, Марян Лупковский, Марко Ястрембский, Йосиф Реґож, Франц Сливіньский, Йосиф Розмайреневич, Станислав Стрембский, Кири. Фуркий, Станис. Мельничок, Мих. Плетїнка, Барка Сидор, Пет. Малкевич, Тимоф. Ґрицан, Ник. Цитульский, Стеф. Столярский, Прок. Гаврилюк, Франц Ґрицан, Юрко Сторошчук, Алек. Березюк, Іван Стельмах, Кароль Барановский, Ісаак Кон (жид), Вас. Гошко, Мих. Грицків, Віктор Резуцкий, Федь Грегоришин, Вас. Григорієвич, Вас. Філик, Стеф. Грицків, Мих. Калиновский, Вас. Гуцул, Гринь Гуцул, Йосиф Кортко, Ант. Бодюр, Вас. Бродецкий, Іван Пярановский, Стеф. Бродяк, Мих. Дзіняк, Володис. Новай, Іван Дикий, Ник. Заяць, Франц Стишко, Дмит. Колут, Петро Качала, Франц Мислицкий, Гриць Мех, Блажко Гладик. Разом $35.65.

2) З Соміт, Н. Дж. прислала п. Анна Стецик 3 дол. Жертвували:

По 1 дол.: Прокіп Полиняк, Марія Молодець.

По 50 цнт.: Анна Стецик, Анна Ющак. Разом 3 дол.

3) Шамокин, Па., Іван Козак 1 дол.

4) З Тельфорд, Ман. Никола Палагнюк, 50 цнт.

5) З Питсбурґ, Па. Онуфрий Сеник 1 дол.

Разом	41.15
Попередно	661.05
Сума	702.20

Редакція „Свободи“,
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

II) **На руки Народного Комітету:**

З Ансонії, Конн. Складка в церкві 8.60 дол.

Брацтво св. Ап. Петра і Павла 10 дол.

Разом	18 60
Попередно	456.64
Сума	474.24

о. Іван Велигорский, секр.
25 Chestnut Str.
Yonkers, N. Y.

Всїх грошей на Боевий Фонд зібрано доси в північній Америці на суму **$1,855.55.**

Жертви
на Революц. Українську Партію.

1) З Тельфорд, Ман. Никола Палагнюк 50 цнт.

Попередно	268.56
	269.06

Справозданє

з IX. Головної Конвенції Р. Нар. Союза.

(Докінченє з 3-ої сторони.)

Прозьба дел. Радка з Йонкерс і лист від Никол. Дурняка, щоби делеґати покупили тикети на виграваку зиґарка на запомогу нещасного Емиліяна Дурняка (бувшого члена Союза). Принято. Делеґати покупили тикети, за котрі прийшло готівкою $34.90.

Прозьбу Станіслава Лемчака о запомогу, Конвенвенція не узгляднила.

Ухвалено виплатити 50 дол. запомоги Андреєви Сивак, котрий є хорий на ревматизм.

Ухвалено виплатити 100 дол. остатну рату з посмертної запомоги Іванови Петрик.

Ухвалено, що головний секретар має право суспендовати місцевого урядника Союза, если той не виповнює своїх обовязків.

Ухвалено, щоби Союз видавав календарі своїм коштом.

Ухвалено, що календарі мають коштувати по 25 центів оден.

Ухвалено, що кождий член Союза (кромі дітий) обовязаний купити оден календар Союза.

Ухвалено, щ би календар був зарахований у розметі.

Ухвалено, щоби отець духовний Союза заняв ся написанем і виданем календара.

Наступило читанє результату голосів на вибір нових урядників Союза, і так:

На отця духовного Р. Н. Союза дістали:
о. Макар 48 голосів
о. Стефанович 38 „
о. Левицкий 32 „
о. Улицкий 1 голос
Вибраний зістав о. Макар.

На головного предсїдателя Р. Н. Союза:
п. Кирчів дістав 73 голосів
п. Капітула „ 46 „
Вибраний зістав п. К. Кирчів.

На заступника предсїдателя:
п. Ів. Париляк дістав 76 голосів
п. Ю. Гук „ 41 „
п. Т. Талпаш „ 2 голоси
Вибраний зістав п. Ів. Париляк.

На головного касієра Р. Н. Союза:
п. А. Шаршонь дістав 73 голосів
п. Г. Онущак „ 35 „
п. Т. Феш „ 11 „
Вибраний зістав п. А. Шаршонь.

На головного секретара Р. Н. Союза:
п. С. Ядловский дістав 109 голосів
п. С. Калакука „ 4 голоси
п. М. Поляк „ 4 „
п. М. Беля „ 1 голос
Вибраний зістав п. С. Ядловский.

На заступника секретара:
п. Т. Лабовский дістав 56 голосів
п. М. Юґас „ 32 „
п. М. Турковский „ 16 „
п. М. Поляк „ 6 „
п. Д. Мерена „ 3 голоси
п. Ів. Воргач „ 1 голос
Вибраний зістав п. Т. Лабовский.

На радних Р. Н. Союза:
п. Т. Талпаш дістав 92 голосів
о. Н. Стефанович „ 76 „
п. М. Беля „ 74 „
п. Моніта „ 70 „
п. Семенюк „ 58 „
п. Овсак „ 56 „
п. Поливка „ 53 „
п. Горбаль „ 53 „
п. Шеремета „ 41 „
п. Ваверчак „ 39 „
п. Баґан „ 37 „
о. Макар „ 27 „
п. Чеґінь „ 21 „
о. Левицкий „ 6 „
п. Кобан „ 5 „
п. Гавриляк „ 4 голоси
п. Струтиньский „ 3 „
о. Дмитрів „ 1 голос
п. Сенько „ 1 „
п. Валевский „ 1 „
п. Феш „ 1 „

Вибрані зістали:
п. Талпаш,
о. Стефанович,
п. Беля,
п. Моніта,
п. Семенюк,
п. Овсак.

Позаяк о. Стефанович зрік ся свого уряду, то на его місце зістав вибраний:
п. Поливка.

До контрольної комісії:
п. Калакука дістав 101 голосів
п. Стеткевич „ 92 „
о. Левицкий „ 86 „
о. Макар „ 18 „
п. Валевский „ 14 „
п. Келичава „ 12 „
о. Стефанович „ 9 „
п. Турковский „ 2 голоси
п. Лабовский „ 1 голос
о. Дмитрів „ 1 „
п. Кобан „ 1 „

Вибрані зістали:
о. Левицкий,
п. Стеткевич,
п. Калакука.

ДЕНЬ ПЯТИЙ (29 Юнія).

Ухвалено, що речинець виплати посмертного має бути такий самий як до тепер.

Ухвалено, що головний секретар відповідає за ті числа орґану Союза, котрі члени не получають з его вини, або за ті числа, що побирають ті особи, котрі перестали бути членами Союза. Так само має він подавати до орґану Союза адреси новоприступивших членів.

Жени, находячі ся в бременнім стані, не можуть бути скорше приняті за членів Союза, аж по 30 днях по пологовім виздоровленю. Мужі в часї бременности їх жен можуть бути приняті до Союза, если же після сьвідоцтва лікарского смерть такої жени наступить в наслідок породу до 30 днів по полоэї, посмертне по такій женї не виплачує ся, але если така жена помре на иншу слабість, посмертне виплатить ся.

Справа з п. Хиляком. П. Хиляк говорив, що винен Союзови $648.68, єму з Союза належить ся за три роки урядованя яко касієра, а відтак яко предсїдателя, за видатки почтові і орґанізаційні $960.00, то є $720 за касієрство, а $240 за предсїдательство.

П. Моніта говорив, що Хиляк винен до Союза над 1100 долярів і се абсолютно довжен, Що п. Хиляк будучи касієром Союза казав на Конвенції в Шенандорі, що має тілько гроший в касї, кілько контрольна комісія знайшла в рахунках і що годить ся з контрольною комісією, а потім що всї ті гроші не віддав его наслїдникови, бувшому касієрови Союза, К. Котаньчикови.

На запитане предсїдателя Конвенції, п. Хиляк відповів, що він признав ся на попередних Конвенціях Союза, що він винен грошї Союзови. Признав ся, що він віддавав гроші Союзови. Признав ся, що говорив на Конвенціях коли зістав вибраний урядником Союза, що буде робити з патріотизму, тілько щоби Союз звернув ему его видатки, які понесе при Союзї. Признав ся, що Союз винен ему ще 240 дол.

О. Левицкий вніс, щоби предсїдатель дав під голосоване, чи п. Хиляк винен Союзови грошї чи ні і чи їх має віддати чи ні. — Принято, що винен і має віддати.

О. Улицкий вніс, щоби Конвенція пораховала кошти канцелярійні і орґанізаційні за час его урядництва в Союзї і відтягнула від суми, яку п. Хиляк подає, що Союз ему винен. — Не принято.

П. Шаршонь вніс, щоби подати п. Хилякови оферту від Союза, щоби пів гроший віддав Союзови, а пів Союз ему подарує. — Принято.

П. Хиляк не принав оферти.

Внесене о. Улицкого, щоби Союз заскаржив до суду п. Хиляка за ту оферту, яку Конвенція предложила ему, не принято.

П. Моніта вніс, щоби п. Хиляк присягнув, що він не винен гроший Союзови, п. Хиляк відповів, що сли всї делеґати присягнуть, що він винен Союзови грошї, то він віддасть.

П. Ядловский вніс, щоби новий головний Уряд Союза засягнув ради в адвоката, чи Союз може скаржити п. Хиляка чи ні. — Не принято.

Павза на 15 мінут.

Відтак предсїдатель конвенційний подав Конвенції слїдуючі питаня:

1) Чи Конвенція узнає, що п. Хиляк винен грошї до Союза? — Було піднесено 76 рук, що винен.

2) Чи всї делеґати чули, що п. Хиляк сказав, що винен грошї до Союза? — Відповідь: всї!

3) Чи пп. делеґати вдоволені з відповіди п. Хиляка? — Відп.: нї! (Поясненє предс. конв. о маєтку Хиляка).

4) Чи Конвенція уважає укарати за тое п. Хиляка відповідним способом? — Відп.: так!

Ухвалено укарати п. Хиляка яко довжника.

5) Предсїдатель конв. подав Конвенції, щоби ухвалила кару, яку уважає за найвідповіднїйшу.

П. Мерена вніс, щоби п. Хиляка укарати, аби не міг нїколи бути делеґатом на Конвенцію Союза анї урядником Союза. — Не принято.

Внесене п. Шаршоня, щоби зарадитись адвоката, чи можна укарати за тое п. Хиляка чи ні — не узгляднено.

О. Левицкий вніс, щоби предсїдатель Конвенції подав від себе, яку кару уважає за найвідповіднїйшу. — Предсїдатель відповів, що се не належить до него, але до Конвенції.

О. Улицкий вніс, щоби п. Хиляк Союз заскаржив до суду, а суд щоби сам его укарав. — Не принято.

О. Левицкий вніс, щоби п. Хиляк заплатив 500 дол. кари до Союза, а сли сего не зробить до означеного речинця, щоби був виключений з Союза. — Внесене поперто і ухвалено 69 голосами против 7 голосів против внесеня.

Ухвалено, що п. Хиляк має заплатити до Союза 500 дол. кари до кінця року 1906, а сли сего не зробить, то буде виключений з Союза.

Инші справи. Внесене о. Стефановича, що всї грошї, які Союз має, щоби перенести до Пітсбурских банків, бо там банки платять 4 процент від депозитів а 2 процент від гроший вкладаних на чекове конто — принято.

Друге внесене, щоби головний Уряд, а в крайній мірі головні секретарі перенеслись до Пітсбурґа, а сли можливо, щоби і орґан Союза „Свобода" перебралась до Пітсбурґа — по довгих дискусіях і протестах не принято.

Внесене, щоби секретарі були там де і орґан Союза — не принято.

О. Струтиньский вніс, щоби перший дарунок з Р. Нар. Союза 100 дол. був післаний на Боєвий Фонд до Галичини. — Внесене попер о. Левицкий. — Ухвалено.

Пенсія головних урядників. Ухвалено, що другий секретар, т. е. рекордовий, має бути платний.

Головний секретар С. Ядловский пристав на стару платню, то є 70 долярів на місяць. — Приняго.

Другий рекордовий секретар Т. Лабовский згодив ся на платню 50 дол. на місяць. — Принято.

Головний предсїдатель К. Кирчів згодив ся на стару платню, то є 10 дол. на місяць і дієти если справи Союза будуть вимагати пів дня або більше. — Принято.

Головний касієр А. Шаршонь згодив ся за стару платню, т. е. 25 дол. на місяць. — Принято.

Ухвалено, що бонди головного Уряду мають бути:
Предсїдателя на 1000 долярів;
секретара фінансового на 1000 долярів;
секретара рекордового на 1000 долярів;
касієра на подвійну суму, якою обертає каса Союза місячно. — Принято.

Ухвалено, що ті бонди мають бути від компаній, а не від приватних людей.

Ухвалено дати $5 яко дар місцевому сьвященикови о. Яцковичови, за чинну участь в богослуженях і за труди около прилагодженя галї конвенційної.

Ухвалено заплатити місцевій церкві $25 за галю конвенційну.

Наступив відчит телеґрам, потім пращальне слово о. Стефановича.

Відтак наступила виплата діет делеґатам і замкнене Конвенції.

Scranton, Pa., June 29, 1906.

С. Калакука, *Т. Лабовский,*
секретарі на IX Конвенції Р. Н. Союза.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Olyphant, Pa.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий ніс або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках випише ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилае ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар

ПОСМЕРТНІ ВЕСТИ.

ВЕРЕМІНЬСКИЙ ТИМКО член Р. Н. Союза від. 82. New Alexandria, Pa. упокоїв ся 28-го Мая б. р. Небіщик походив з Галичини, села Глинне пов. Ліско.

Вічная память.

Рух в віддїлах Р. Н. Союза.

Братство
сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 „Р. Н. Союза“ приймае через місяць Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного брацтва, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, если захоруєте 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато піде на дурниці, а нїхто не може знати, що его чекае. Тож не кажіть, дорогі братя, „шо ще маю час“ і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Ґармонія Гали, межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Ширпмета, касієр.

Братство

сьв. Івана Хрестителя, віддїл Р. Н. Союза 36 в Скатдейл, Па., вибрало на піврічнім мітинґу слїдуючий новий уряд: Петро Ґула, предсїдатель; Іван Коваль, заступник; Николай Зорила, касієр; Ілько Коваль, заступник; Михайло Пінковский, секретар; Стефан Милян, заступник; Василь Зазуля, контрольор.

Слїдуючий мітинґ відбуде ся дня 22 Юлїя в галї п. П. Куленича. На тім мітинґу будемо принимати нових членів без вступного, тому просим всїх хто ще не належить до жадної організації, аби прийшов до нас а ми его приймемо до братства и до Союза. Союз платить тепер 1000 долярів посмертного.

Михайло Пінковский, секр.

Братство

сьв. Отця Николая, від. Р. Н. С. 104 в Perth Amboy, N. J. буде приймати нових членів в місяці Серпнї с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя, не належить еще до жадної орґанїзації, нехай вступае до нашого братства і до Р. Н. Союза, бо тут найдете скору поміч моральну й матеріяльну. Не відтягайте ся, родимцї, бо нїхто з вас не знае, яка судьба вас ожидае!

К. Шкурат, секр. братства.

Братство

сьв Івана Хрестителя від. Р. Н. С. 96 в Pittsburg, Pa. S. S. буде приймати нових членів в місяці Липню і Серпню с. р. за половину вступного. Хто з шан. читачів не належить еще до жадного братства, нехай прийде до нас, а ми приймемо его як рідного брата. Наші мітинґи відбувають ся в четверту неділю по першім.

За Уряд братства:
І. Костюк, секр.

Братство

сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. приймае нових членів в місяці Августї с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя і сестри, не належить еще до жадного братства в Монесен і околиці, нехай зголосить ся до нас, а ми приймемо кождого радо і щиро. Мітинґи відбувають ся що місяця в другу неділю по першім в італїянский галї при улиці третій. Після ухвали нашого братства кождий місцевий член мае бути присутний на кождім місячнім мітинґу, а коли без важної причини не явить ся в означенім часї, заплатить 25 цнт. кари.

Горніть ся, родимцї, під прапор Р. Н. Союза! В єдности сила!

Юліян Малютич, пред.,
Василь Сивик, секр.
Яким Цимбала, кас.

Повідомлене.

Повідомляємо всїх членів, що належать до братства сьв. Володимира Великого і до Р. Н. Союза від. 58 в Ramey, Pa., що дня 29-го с. м. будемо обходили память нашого покровителя. На се торжество мають явити ся всї братя під загрозою кари, означеної §. 86 братских статутів.

За Уряд братства і від. 86 Р. Н. Союза:

Федор Фенчишин, предс.,
Т. Барна, секр.

Братство

сьв. м. Фльора і Лавра в Пітсбурґу, Па., від. Р. Н. Союза 130, буде приниматн в місяцї Августї с. р. нових членів без вступного. Мітинґи братскі відбувають ся завсїгди першої недїлї в місяцї під ч. 725 Carson Str. у п. Теодора Ґута. Хто не записав ся еще до жадного братства, нехай користае з доброї нагоди і вступае до нашого товариства.

Теодор Ґут, предс.
Володимир Мількович, кас.,
Петро Кульчицкий, секр.

Повідомлене.

Сим повідомляемо усю американьску Русь а з'окрема Русинів з околиці Бостону, шо дня 1-го Липня с. р. завязалось у нас нове руске запомогове товариство сьв. Петра і Павла під ч. 14 Парментер ул. в Boston, Mass. На разї вписало ся 37 членів. Вступне виносить 1 дол., а місячне 50 цнт. Братство з'обовязуесь платити своїм членам по шістьох місяцях від дня вступленя до товариства по 5 дол. тижнево в разї хороби, кошта похоронні по померших членах і иньші принагідні запомоги.

Приступайте, братя, до нашого нового товариства всї, як один муж, а не пожалуете сего нїколи! Не забувайте, що: в єдности сила — а згода всїм мила!

Мих. Гордийчук, пред.,
Іван Калита, кас.
Іван Радевич, секр. фінанс.
Г. Бекер, секр. проток.

Повідомляємо

всїх членів Братства сьв. арх. Михаїла від. 51. в Yatesboro, Pa., що з причини довготреваючого страйку всї члени розійшлись за роботою. В Єйтсборо мало вже хто остав ся, навіть нема кому займитись справами сего Братства, а що нас живе тут яких 8 членів і не хочемо, щоб наше число пропало, то задумали ми его тут перенести. Длятого відзиваюсь до всїх членів того Братства і повідомляю їх, що IX. Гол. Конвенція Р. Н. Союза підвисшила посмертне з 600 долярів на 1.000. Декотрі члени немають заплачено місячного вже по 3 місяцї, тому прошу кождого з них, щоби сейчас своє місячне і на конвенційне по 25 цнт. до 14 днів прислав, бо інакше буде витворений так з Братства як і Р. Н. Союза.

Заразом повідомляю всїх Русинів живучих на сїй околици, щоб прійшли і вписались до Братства і Р. Н. Союза, а ми приймемо вас за братів в слїдуючих трох місяцях без вступного.

Приступайте до Р. Н. Союза, де есть любов і сила і добра оборона.

За Уряд Братства
Петро Шевчик, предс. Бр.
1223 E. Falls Str., Niagara Falls, NY.
Йосиф Лаба,
Теодор Лиско.

Заява.

Подаю до загальної відомости особливо членам нисше підписаного братства, що вражою клеветою і брехнею есть, що гроші належачі до McKeesport, Pa. і до St. Louis суть при менї затримані, бо гроші так до McKeesport як і до St. Louis, були точно мною заслані.

Михайло Турковский,
бувший предсїдатель від. 56,
Алеґені, Па.

Баль.

Братство сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. устрое дня 28-го Юлїя с. р. великий баль на дохід братский і запрошуе отсим усїх доохресних Русинів і Русинок, щоб війшли ся численно в означений порі на сю нашу забаву. Баль сей розпічне ся о годині 1-ій по полудни в італїянскій галї при улиці третій. За добру забаву і скочну музику ручить КОМІТЕТ.

Великий Вечерок

братства сьв. Володимира, в. Р. Н. Союза 108, відбуде ся дня 28-го Липня 1906 в Liberty Hall під ч. 257-263 E. Houston Str. в Ню Йорку. Рано сего дня о 10-ій відправить ся Служба Божа в церкви сьв. Юрія при 20-ій улици. Початок балю о 6-ій вечер. Вступ від особи 15 центів.

На вечерку будуть гарні сьпіви, деклямації, добра музика і танцї.

На сей вечерок запрошуемо всїх Русинів з Ню-Йорку і околиці.

А. Довганюк,
Я. Корнаг,
А. Шеремета.

Перший Руский Баль

в Chisholm, Minn. справляе братство сьв. О. Николая віддїл Р. Н. Союза 37, дня 21-го Юлїя 1906 — на дохід братства. Забава почне ся о 7-ій вечер, тикет коштує 25 центів, жени і дівчата мають вступ даром. На балю буде грати добра музика всїлякі танцї. Тикети буде продавати Онуфер Кір, Ілько Лазорищак і Юрко Семетковский будуть дозорцями баря а Петро Курочка мае порядок вести.

На балю будемо продавати айс-крім, банани, пінеси, кенди, сафт і инший трунок крім виски. Просимо всїх місцевих Русинів і Русинки а також тих що мешкають на околици в Спарта, Евелет, Гибинґ і деінде, аби прийшли разом з нами забавити ся.

За Уряд:
Петро Курочка, пред.,
Ілько Лазорищак, секр.,
Онуфер Кір, касієр.

Перший руский баль

в Елізабеті, Н. Дж. відбуде ся дня 21-го Юлїя, в Суботу, від години 2-ої по пол. до 12-ої в ночи в Singer Hall. Дохід призначений на руску церков. Запрошуемо усїх Русинів та Русинок в околиці на сю забаву. Найкрасша галя і добірна музика ожидають гостий!

КОМІТЕТ.

Товариство Братчиків.

Редакція „Свободи“ одержала для напечатаня слїдуюче письмо:

Братчики чесного житя!

Хто не хоче женитись і хто не хоче клопоту супружества, а на старші лїта хотів би, забезпечити собі тихе і спокійне жите, нехай вступае в товариство Братчиків. Ми запрашаем всїх Братів Христіян і тих, котрі суть жонаті, що не можуть а своїми женами жити а других жен не потребують. Такі жонатї також можуть вступати в товариство Братчиків. В місяцю Листопадї буде оголошена „біла рада“. На тую раду зійдуть ся усї братчики; на „білїй радї“ мають урадити дебы лїпше поставити „кіш“ Братчиків чи тут в Канадї, чи в Сполучених Державах. На тое дїло закуплять кілька фарм землї, щоби було де братчикам жити і учитись до дальших літ житя. О статутах Товариства Братчиків буде описано в рекомендації.

Отже просим взяти на увагу: хто мае щире і любовне серце до бідної Матери України-Руси і хто е правдивим сином тої чорної та висушеної в ріжних муках та нечестях — нещасної Матери — нехай спішить в поміч братчикам з розумом і дїлами. Прошу зголошуватись на адресу: -30

William Coffson.
540 Magnus ave, Winnipeg, Man. Canada

Подаємо

до загальної відомости Впов. П. Читателям Шамокиньскої „Зірниці“ що слїдуюче число спізнить ся з причини браку редактора.

Комітет.

Конкурсъ.

На дяко-учительску посаду при гр. кат. Русской церкви св. Арх. Михаила въ Шенандоа, Па. конкурсъ оголошаетъ ся. Пожадаетъ ся отъ конкурента чтобы знавъ хоральный спѣвъ учити и ежедневну школу провадити. О условіяхъ писати треба на адресу: Rev. Cornelius Lavrisin, greek cath. priest Shenandoah, Pa.

О. Корнилій Лавришинъ,
29—31 настоятель прихода.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Пошукую

свого 18 лїтного сина, Дмитра Касіяна. Перед 1 і пів роками робив він при новій дорозї в Бритийский Колюмбії і звідтам переїхав до Сполучених Держав. Хто би знав про місце его поселеня, нехай зволить повідомити его батька на адресу:

Todor Kasijan,
Vegreville, Alta., Canada

Де есть?

Томко Горбаль з Кобасівки, родом з Бортного, повіту Горлицкого, з Галичини. Глядае його брат в дуже пильній справі. Він перебувае десь в околиці Плимавт, Па. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

John Necio,
P. O. Box 704. Terryville, Conn.

Хто надішле нам найменше 50 докладних адресів Русинів, замешкалих в Америцї, тому перешлемо в дарунку гарну книжку.

28- **А. Хромовский,**
292 E. Houston Str. New York, N. Y.

ДОПИСИ.

З Бостон, Масс.

Живе в Бостонї спора громада Русинів, яких 1000 душ. Деякі з них мешкають тут уже по 8—10 літ, але якось нїхто не чував за них аж до послїдної хвилїі Они собі дрімали спокійно і були-б може зовсїм заснули, якби не поселив ся був між ними Г. Бекер, що перед роком прибув сюди з Ню Йорку. Він то познакомив ся з деякими тямучими одиницями, як з ч. Михаїлом Гордийчуком, Тимофтеем Магометом і другими і разом з ними забрав ся до орґанїзованя тутешних Русинів. Щирою працею і неутомимими заходами тих кількох діячів удало ся заложити в нашій місцевости нове запомогове братство під покровом сьв. Петра і Павла. Г. Бекер пропонував на загальних зборах, щоб ново заложене товариство назвати іменем І. Франка, відомого труженника на ниві народного відродженя і сьвітової слави руского писателя. Всї зразу годили ся були на се лосно, але пізнїйше більшість зібраних відкинула сесе внесенє з простої несьвідомости що нашим братством опікувати ся тенер будуть сьв. Апостоли.

До товариства приступило 37 членів, переважно молодїж із всхідної Галичини. Щоб розбудити яке-таке жите поміж нашими Русинами задумали ми заложити руский хор. Нотного сьпіву підняли ся учити пп. Мих. Гордийчук і Ілия Кулик. Маемо надію, що наша праця увінчае ся небавом хорошими успіхами і що бостоньскі Русини підуть слїдом иньших поступових громад на Американьскій Руси.

Хто з шан. читачів „Свободи“ мае добрий голос, а не годен знайти доброї роботи на своїм плейзї, нехай зголосить ся до нас. Ми вишукаемо ему відповідне поплатне занятє, а він за сю прислугу впише ся до нашого хору. Пишіть до нас на адресу: Geo. Becker, 115 Salem Str. Boston, Mass.

На другий раз напишемо більше, а тепер кінчимо отсе письмо покликом до всїх родимців:

Гей, Русини—Побратими!
Всї в згодї єднаймось;
Вражим ляхам і москалям
Побороть не даймось!

Член братства.

З Джерзи Сіти.

Якийсь кнутопоклонник накинув ся на мою особу в 22. ч. „Правди“ і ганьбить мене послїдними словами від початку аж до кінця. Не знаю, що тут більше подивляти: чи несьвідомість господина Н. М. чи інтелїґенцію... На кождий случай я думаю, що: яке їхало, таке здибало... Коли-б тут розходило ся лишень о мою личність, я не звертав би навіть уваги на таку „високопарну“ допись г. Н. М., але що тут заанґажована друга особа, то вже конечно треба дещо відповісти на лайку „многоуважаемого дописувателя“.

Н. М. гнївае ся на мене що я в попередній своїй дописи порівнав чоловіка з Христом, а через те закидае менї брак релїґійности. Дякую вам, господине за науку... Якби не ви, я не знав би був нїколи, що то таке релїґійність або моральність. Я вірю, що ви самі і ваші однодумцї — то високо моральні і релїґійні люди, що ваша партія сотворена на те, щоб проповідувати царство боже на земли. Прецінь же тая ваша моральність пробивае ся з кождої стрічки вашої возлюбленної „Правди“, а всї тії „патріоти“ що дописують до сеї шматки і її читають — то вже за житя останутъ сьвятими... Я вас всїх через те дуже шаную і люблю, а на доказ, що маю до всїх вас повне й необмежене довіре, прошу менї відповісти на отсих кілька скромненьких питань: Чи тая москвофільска череда, що хотїла невинному чоловікови відобрати жите на порозї церковнім — то люди релїґійні? Чи обмовляти невинних людий, тягати їх по скваерах і кортах, чернити і плюгавити друкованим словом — то релїґійність? Хто розбив нашу парафію і хто привів її над берег пропасти? Хто віддячив ся так чорно й жорстоко бувшому нашому душпастирови? Хто виховав на американьскій Руси тих наших доморoдних чорносотенців — тигрисів? Хто каже молити ся за „православного государя“ тоді, коли від него відвернула ся з погордою уся поступова Росия? Хто сїе незгоду й ненависть поміж синами одної Матери-Руси? Хто вирікаеть ся свого бідного поневоленого народа і тягне его силоміць в чуже московске ярмо?.. — Нїхто иньший, лишень тії високо моральні і релїґійні людцї з витертим мідяним чолом!

Добре, добре... Рийте і кириньте, господинове обединителї, аж до слушного часу! Перебула наша Русь-Україна не такі злиднї, перебуде еще і тих релїґійних, морально упавших калік... Цїлий сьвіт поступае сьміло наперед, а ви тягнете наших несьвідомих братів о цїлі столїтя в зад, щей чваните ся, що по вашій сторонї сама сущая правда і що ви одні непорочні й без гріха. Хто не тримае з вами, сей у ваших очах безбожник, радикал, соціялїст, анархіст, саме сьміте!.. Та нехай... ми доживемо еще иньших часів!

Юлїян Мацяк.

З Мікіс Ракс, Па.

Довший час не було в „Свободі“ ніякої дописи від нас, а не було тому, бо жите тутешних Русинів плило зовсїм звичайно, не бучо по просту так про що писати. В послїдних часах зайшла однак у нас одна і дуже важна річ, яка заслугуе на се аби про ню довідав ся і ширший загал. Дня 17 Юнія с. р. відбув ся у нас мітинґ парафіяльний в Гали п. Дмитра Поради, та на жаль дощ многим людям перешкодив прийти. Мимо того при участи запрошеного нами о. Стефановича і тих людей котрі зійшли ся обговорювано було що, нам Русинам тут в Мікіс Ракс, де таке велике число нас есть, треба щось би зачати, щоби і ми Русини тутейші мали свій властний притулок. Лоти уже маемо закуплені при улици Нелен, ріг Елла Ст. і дасть Бог що нам не тяжко піде, бо люде видячи і розуміючи, що невигоду терпимо як з Богослуженем так і зі школою (велика невигода, бо дїти не могуть помістити ся в тім домі, котрий до тепер рентуемо), будуть старали ся всїми силами добре дїло підпирати.

По коротких переговорах ухвалено, що слїдуе:

1) Щоби в короткім часї постарати ся о галю, де би можна відправляти Богослуженя, держати школу і читальню, заки приступимо до будови церкви.

2) Імя церкви мае бути „Руска церков Успенія Пр. Богородиці в Микіс Ракс, Па.“, по англїйски: St. Mary's Assumption Ruthenian Church.

Опісля відбув ся вибір уряду, тростистів і колекторів.

Дорогі Братя Русини! Всї

ви дуже добре знаєте наше жите. Пишу тут, щоб вас більше о тім знало, о наших намірах, стремлінях і надіях. Отже в імя Боже наперед. Прикладаймо руки до тої праці з охотою. Колекторів, коли зайдуть до вас, прийміть дорогі брата і жертвуйте на сю ціль, що вашa можність. Підпираймо добрі діла скоро, а чужі люде видячи, що ми дбаєм про себе і над тим працюєм, також нам поможуть. Уже сколектувались мо пару сот долярів і дасть Бог поміч, еще більше зберемо. Початок все трудний в кождім ділі, але если будем кріпко держатись і працювати, то і Бог нам доможе. Лучім ся разом брата до тої праці в імя Боже, серця загрівайте, руки прикладайте а усе зробим скоро.

За Уряд:
Д. Порада, предс.
П. Прешляк, секр.
Ф. Кавалко, касієр

Тростісі:
А. Каня, М. Дошна,
М. Лигош, Ю. Сикула.

Колектори:
Д. Порада, М. Лигош,
П. Павло, Р. Проздяк,
С. Салак, Ю. Кульчицкий,
П. Шкварла.

З Летбридж, Алта.
Вже від 4 місяців завязалась тут майнерска юнія. Належать до неї і Русини, але Англики зле з ними обходять ся, зовуть нас Ґаліціенс, блоді дукс, або дукборс. Але ми на се не зважаємо доки ще треває страйк (страйк почав ся від заснования юнії), бо не хочемо ломати єдности робітничої. Ми стараємо ся всіми силами виборoти собі за нашу працю більший і ліпший кавалок хліба і довший відпочинок, бо перед страйком годі вже було видержати. Босове поводились з людьми як з худобою; нераз працював чоловік тяжко а прийшла пейда, то не було чим довгу заплатити.

Ми дуже вдячні усім нашим братам, без взгляду на народність, котрі нас в сій нашій борбі підтримують, але заразом протестуєм проти нашим проводирам льокальним і дистриктовим, що наш гріш юнійний обертають собі на вікніки та другі забави, а коли Русин голий і босий жадає підмоги зі страйкового капіталу, то єму не дають; кажуть: Ґалішен має гроші, най собі купить що му треба.

Тому взиваєм вас руські майнери юнійні, скоро скінчить ся страйк, запротестуйте на своїх мітинґах проти такого поступования проводирів англійских і словеньских, бо нас „Ґалишен" є більше як їх всіх на купу; ми не хочемо чужого, але домагаємось, аби нашого тяжко запрацьованого гроша не розкидали на пусто, але давали туди де потреба.

Рускі юнійні страйкери.

Всячина.

ЦІКАВИЙ ГОДИННИК.

Юлій Карльсен в Клинтон, Айова, має годинник одинокий того рода на цілім світі. Годинник сей ходить вже 156 літ і докладно показує час. За всі ті роки ані разу не станув, ні раз не спізнив ся. Годинник сей зробив Ганс Тиґесен, годинникар 1750 року. Вигляд сего годинника є також незвичайний. Містить ся в скринці, котра є 8 стіп висока. Пружин не має жадних. В рух вправляє його тягарець а години вибиває той самий дзвінок, котрий дзвонить також на алярм. Годинник сей має лиш одну вказівку годинову, однак подїлка поміж годинами є так спораджена, що після положеня годинової вказівки, дуже легко можна також відчитати мінути. Механізм годинника полягає виключно на колісцятах споряджених з бляхи. Маяк є зелїзний і має три стопи довготи. Циферблят зроблений зі срібної бляхи, поділений на 12 годин. Над годинником є табличка на котрій написано: Hans Tygesen, Nor Seiers Leff, 1750.

Цікавий сей годинник оглядують многі люди з великим подивом, а любимці старинностей жертвують властителеви кілька тисяч долярів за него, але він не хоче його продати.

БУДУЧНІСТЬ ПО СЛОВАМ ЕДІСОНА.

Славний американьский винахідник Едісон, що збогатив людство так многими і пожиточними винаходами, занятий тепер лябораторийними досьвідами, котрі в разі їх успішного висліду викличуть великий переворот в житю цілого сьвіта. „Тепер — говорив славний винахідник до одного з американьских дневникарів — в передодни нової епохи в історії сьвіта. Річ дуже імовірна, що в недалекім часі будемо могли одержувати безпосередно електричну силу. Місто добувати уголь зпід землі, накладати его у ваґони і перевозити сотки миль далеко, дальше класти під кітли і перемінювати теплоту в пару а ту знов в електричну енергію, будемо незабаром уставляти спеціяльні прилади в глубині углевих покладів, одержувати на місци електричну енергію і при помочи мідяних дротів переносити її на довільну віддаль. Тоді буде злишним перевозити великі маси угля. Можемо дуже швидше перенести при помочи дротів довільну сільність електричної енергії, хочби о силі 10 тисяч коний. Все вказує на те, що в недалекій будучности будемо одержувати електричну енергію для загального ужитку із сильних електричних стацій, уладжених в середині углевих копалень. Коні не довго вже будуть служити для міскої комунікації. Винайдена мною акомулятoрова батерія зробить електричність дешевшою від сили коний. 1906 р. зачнемо приготовляти на фабричний спосіб такі батерії і їх зараз продавати. Телеграф без дроту дає спроможність бути заєдно в сполуці з кождим кораблем на океані. Сила всіх рік і водоспадів цілого сьвіта буде вихісно вана для електричности, що впрочім вже розпочало ся на широкі розміри. Найслабшою стороною при користаню з електричности є се, що лише 15 процент сили спаленого угля переміняє ся в електричну енергію, а останні 85 процент пропадають безужиточно в коминах. По винайденю нового, безпосереднього способу будемо вихісновувати майже всю силу угля. Скількість дешевої електричної енергії зросте на причуд і розпічне ся нова епоха. Годі навіть передвидіти всі важні наслїдки того відкритя. Хотяй я вже відкрив лябораторийний спосіб безпосередного одержуваня електричности, то однак се відкрите доси чисто теоретичне а не практичне, бо сей спосіб занадто дорогий на то, щоби міг мати ширше примінене в практиці. Парові машини перестануть незабаром ествувати. Тоді прийде також черга на винайдене електричних аеростатів чи там бальонів. Е лектричні кораблі будуть перепливати за три дні цілий Атлянтийский океан. Ню-Йорк буде осьвітлений в ночи електричностю так ясно як в день сьвітлом сонїчним, а буде се менше коштувати, як нинїшне, лихе осьвітлене. І богато ще гарних річий буде.

ЖИВІ БАРОМЕТРИ.

Звірята а особливо птахи є дуже добрими звістунами всіляких змін воздуха. І так, як ластівка літає високо, то буде погода, як низько над землею, то дощ недалеко. Пава, як богато кричить, то на слоту. Як ранком ворони злітають на найвисші галузи і бючи крилами кричать голосно, то буде дощ. Як ворони вертають по заході сонця довгими рядами а тихим летом, то буде мороз і сніг. Як гусь богато ходить і підлітає без причини, то буде злива. Як качки викідають воду і держать ся суші, то буде слота. Як риба в воді неспокійна, то також споdіватися слоти. Як пчоли сидять в улию а мало вилітають, то також на слоту. Вівці знову перед дощем та бурею хоронять ся під будинки. Як кретовиска по луках не численні, то зима буде лагідна. Як миши скоро зникають в піль, то зима не вдовзі настане. Перед бурею взагалі всі звірята оказують неспокій.

ПОВОРОТ ЖИДІВ.

Недавно сему прибуло до Ню Йорку одного дня 11 тисяч емігрантів, а емиграційні урядники з великим здивованем зазначили, що „Жидів прибуло дуже мало. Жиди, що утікають з Росії, далеко не всі прибувають до Америки, много з них еміґрує до Палестини. Турецке правительство ніяк не хотїло позволити жидам осідати в Палестині але позаяк грошем тепер і найсильнїйшого ворога можна побороти, тож і турецкі закони взборонюючі еміґрацію Жидів, остались мертвою буквою. Після послідних вістий з Єрусалима, величезні простори землі найплїднїйшої в цілій Палестині, находять ся в руках Жидів. В Галилеї три пяті части всього краю належать до Жидів. Кажуть, що до Палестини в послідних часах вернуло далеко більше Жидів, як вернуло з Вавилоньскої неволї. Загалом числять їх 100 тисяч. Богате товариство німецких Жидів поставило собі за ціль підпирати ту еміґрацію до Палестини грішми. Товариство се дбає також про Жидів в Палестині, будує їм школи та другі наукові заведеня потрібні для Жидів рільників.

ЧИСЛО ЛЮДИЙ НА ЗЕМЛИ.

Одна французка часопись подає число жителів на цілій земскій кулі на тисяч пятьсот мілїонів. Єсли обчислити як густо мешкають, то довідаємо ся, що на оден квадратовий кільометер припадає около 10 мешканців. Найбільше мешканців має Азія, бо аж 820 до 850 мілїонів Відтак слідує Европа зі своїми 402 мілїонами. Америка має 151 мілїонів. Африка 145 до 160 мілїонів а Австралія має около 7 мілїонів мешканців. Держава німецка має понад 60 мілїонів горожан. Франція з колоніями має 88 мілїонів. Злучені Держави мають теперь 88 мілїони 975 тисяч жителів.

БУРЯ З ГРОМАМИ

і лискавками викликує переляк не лише між дїтьми і жінками; неодин мужчина „зі слабшими нервами" відчуває також деякий страх, хоч до сего не признав би ся. Причиною обави є передовсїм гадка, що грім може вдарити в чоловіка. Випадки пораженя громом бувають однак дуже рідкі. Грім бе частійше у воду чим в землю і при тим другім випадку вибирає собі предмети, що стоять одиноко на рівнинї. Стверджено, що на пять громів, падаючих на поле, ледви оден влучає в високі предмети. Колиж ті предмети, примiром доми, стоять разом в більшім числї, то в тих трафляє грім ще рідше. З тої причини мало коли вдарить грім в дім в містї. На селї грім не вдарить нїколи в дім, окружений високими деревами, а удар грому в дерево недалеко дому не є небезпечний. Найбільше виставлені на громи є дерева, доми, стоги збіжа і копиці сїна серед чистого поля. Якість землї є також рішаючою що до випадку удару грому. В глинисту землю три рази частїйше бе грім чим в мілю пісковату. З поміж дерев вибирає собі грім найчастїйше дуб, потім тополю або каштана, дальше четинні дерева, а в бука і граба майже нїколи грім не бе. Чоловікови що стоїть 12 до 15 кроків від дерева, не зашкодиєь удар грому в то дерево, най лише не ховає ся під парасоль. В мурованї доми, навіть побиті бляхою, влучає грім рідше, чим в деревлянї. В домах з газовими або водопроводними рурами найлїпше підчас бурі з громами усунути ся на бік від тих рур; також небезпечно сидїти коло печи, бо саджа в коминї є добрим провідником громовини. Коли кого заскочить буря в чистім поли, най не біжить і не йде близько рік, ставів, керниць, най не накриває ся парасолем, анї не стає під дерева, а певно грім в него не вдарить.

До Русинів Канадийских.

Гей ти Русе канадийска
Чи спиш, чи дрімаєш,
Чи не видиш, чи не чуєш,
Що Русь загибає?

В Старім краю, в Галичині
Там ляхи буяють
Неньку нашу Україну
З всіх боків стискають.

Наносились чорні круки
На Русь Україну
Скубають її зо всіх боків
Як свекра дитину.

Отже браття Канадийскі
Не спім, не дрімаймо,
Поможім і хто чим може,
Ми у вільнім краю.

Ми ту собі проживаєм
Гроші заробляєм
А за наших братів в краю
Анї не згадаєм.

Задумались ляхи вражі
Тай стали думати:
Ой якби то їм на далі
Можна панувати.

Ой зібрали доста гроший
В Відень єа подали,
За руского хлопа шкіру
Довго торгувались.

Ой продав Русь Гогенльоге
Ляхунам без віри
Випили і закусили
По їдно вже шкіри.

Отже браття Русини
Доляри збираймо
Нашим братям в Галичинї
Поміч посилаймо.

Бо не можемо ми з ними
Рука в руку стати,
Отже мусим хоч на поміч
Доляри післати.

Чи хто бідний чи богатий
Най дає що має,
Най Русь наша Україна
Ще не загибає.

Григорий Белар,
Vancouver, B. C.

Перший Руский Народний Банк

—і—

Канцелярія Адвокацко-Нотаріяльна

A. Chromowski & CO.

292 EAST HOUSTON STR. NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американьский Народний Банк.

Пересилка як найтанша, скора і безпечна.

ШІФКАРТИ на найліпші 4-коминові кораблї купуйте у А. Хромовского. У мене ціни найтанші, бо я маю заступництво на всї лінії корабельні.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНА полагоджуе фахово всї справи судові, цивільні і карні в краю і Америці, виготовляе повновласти, контракти купна і продажи, цесії і скрипти довжні і залагоджуе всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.

ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контролї і вправ військових! Єсли по повороті до краю хочете уникнути строгої кари за занедбане повновластий військових, то удайтесь до А. Хромовского.

РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовского мае на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

РОДИМЦІ! Покиньте вже раз чужих нефахових аґентів, а удавайтесь в кождій справі до фахового чоловіка а щирого Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Праці

і офіс інформаційний

А. Хромовский і Ко.

292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуєте сего.

Уділяемо всяких інформаций, занимаемось вишуканем кревних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і уділяемо обяснень в річах бизнесових.

Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

Нечуване! Небувале!

За 18 долярів до галицкої границі!

Нич не коштуе спитати ся як ся їде за 18 долярів до Старого краю

вигідно на кождім корабли особовім або поспішнім.

О тім можете довідати ся у

А. ХРОМОВСКОГО

в Ню Йорку

292 East Houston Str.

29-32

За 18 долярів до самого краю!

За 18 долярів аж до Кракова!

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Вийшла нова книжочка „Читальні“ ч. 26 за місяць Юній 1906 п. з. „Черев кордон“. Ціна 15 центів. Адрес: Czytalnia, Box 353, Scranton, Pa.

'одинка на цїле жите $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнений** а не позолочуваний годинник стемпльований в середині „14 к ґарантований на 20 літ“. Виглядае як щиро золотий годинник але є сильнійший, гарно ґравірований або простий в нїклевим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете его дістати в якій небудь величині: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом C. O. D. і позваляємо его оглядати перед заплаченем. Сли переконаеш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати агентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаем **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш.

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

— Впишіть ся до „Читальнї“. Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цїкаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa.

Сливовиця — Виска

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цілій Америцї, що ми продаем лїпшу виску за ту саму цїну як хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаем 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листі або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 18-

Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa

ВИНА — ТОРНОЛЬ

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ — Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увôльнити ся вôдъ контролѣ вôйсковои, вôдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
BOX 368, OLYPHANT, PA.

5-

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питае: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаете де не потрібуете бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маете „боса“, ніхто вам не розказуе, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
11- **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Л. Корибский

Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляе повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, вирабляе позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займае ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Війскові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджуе моя Канцелярія військова.

13—

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаемо:

- * Америка ... 15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. ... 15 ц.
- Біблія Велика ... 2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ... 15 ц.
- Весела книжочка в образками ... 30 ц.
- * Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7 ... 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америці ... 10 ц.
- Дещо про звірята ... 30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5 ... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
- * Еміґрант ... 15 ц.
- Жовнїр ... 10 ц.
- Журавлї ... 15 ц.
- Жите Ісуса Христа ... 1.50 дол.
- * Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ... 15 ц.
- Зуб за зуб ... 10 ц.
- * Казки про Жидів ... 15 ц.
- Історія Руси в образками ... 10 ц.
- Капітал і праця ... 15 ц.
- * Книжка Рахункова ... 50 ц.
- * Календар ... 25 ц.
- Марія ... 10 ц.
- * Многострадальний народ, огляд історії украпиьского народу ... 20 ц.
- * Наверненний Грішник ... 20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів ... 15 ц.
- Новий Завіт ... 4 дол.
- Образки і загадки ... 10 ц.
- Оповіданя ... 15 ц.
- Оповіданя про заздрих богів ... 10 ц.
- Про відступників від рос. православія ... 10 ц.
- * Про нутро землї ... 25 ц.
- Підземні скарби ... 25 ц.
- Покуса ... 10 ц.
- Псалтир ... 1 дол.
- Розмова Поляка, з Русином ... 10 ц.
- Руско-англійский словарець ... 20 ц.
- * Релїгійні віровання старинних народів ... 20 ц.
- Смерть ... 10 ц.
- * Стародавні казки та оповіданя ... 15 ц.
- * Степові люде ... 15 ц.
- * Страйк ... 20 ц.
- Тарас Шевченко ... 15 ц.
- Тимко Гаврилюк ... 15 ц.
- Унія в Америцї ... 20 ц.
- * Хто з чого жие ... 15 ц.
- * Які то є люде на земли, з 20 образками ... 50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати ... 15 ц.
- * Черев кордон ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого світа, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новий Завіт

Господа Нашого Ісуса Христа в язиці церковно-словеньскім з переводом на язик народно-руский з поясненями: О. А. Бачиньского, за одобренем і благословенем Митрополита. Сторін 992.

Цїна 4 долярі.

Псалтир

в язиці церковно-словеньскім з переводом на язик народно-руский, з поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренем Митрополита. Сторін 286.

Цїна 1 дол.

Обі книжки разом 4.50 дол.

Замовленя враз з грішми посилати на адресу:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода“ посилає гроші до краю?

Чомуж посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу“ не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Оден з найбільших броварів в Америції.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштуе сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 3333.
NIGHT CALL 4854.